

Universiteten som vaselinsmorda försäljare

Flera universitet och högskolor har förlorat rätten att utbilda lärare. I dagarna (december 2010) har Högskoleverket (HSV) presenterat sin granskning och sina beslut om Sveriges lärarutbildningar.

Även om vi förstått att lärarutbildningen kan behöva reformer och kvalitetshöjning, kan denna granskning emellertid inte tas som intäkt för att HSV nu går i bräschen för en bättre lärarutbildning.

HSV har nämligen inte granskat lärarutbildningens prestationsförmåga, d.v.s. hur bra studenterna blir efter genomgången utbildning. De granskar inte heller hur utbildningen i realiteten bedrivs. De har i huvudsak granskat lärosätets egen dokumentation och planer.

De som fått avslag, som t ex Stockholms Universitet, har fått avslag för att de inte kan redogöra för sina planer i dokument, att deras betygskriterier inte är dokumenterade, o.s.v. Den granskning de blivit utsatt för är i huvudsak vilken förmåga de har att producera övertygande dokument. Det säger inget om kvalitén på deras utbildning, i bemärkelsen hur goda studenterna är som lärare när de lämnar utbildningen.

Det liknar en situation de flesta av oss varit utsatta för. En försäljare av en begagnad bil står framför dig, med vaselninguggade tänder och med elegant retorik. Bakom henne står bilen hon vill sälja. Hon pläderar rikt och mäktigt om bilens förträffligheter. De flesta av oss väljer att gå bakom försäljaren och inspekterar bilen, provköra den och försöker på så sätt förstå dess kvaliteter.

Så gör inte HSV. De nöjer sig med försäljarens beskrivning, antingen via dokument eller via utfrågning av försäljaren. Därför blir HSV:s granskning mer en fråga om hur elegant försäljaren uttrycker sig, än vilka kvaliteter bilen, d.v.s. utbildningen egentligen har.

HSV gör inga platsbesök, de granskar inte studenternas prestationer eller upplevelser. De samlar inte in oberoende information. De gör överhuvudtaget inte det som utmärker den vetenskapliga metoden. Mina kandidatstudenter hade fått en mycket sträng bakläxa om de hade använt HSV:s metod.

Till detta skall läggas att beslutet om rättigheter är fattat av universitetskanslern, Lars Haikola. Det är mannen som när han var Rektor vid Blekinge Tekniska Högskola hade full insyn och full information, men detta till trots beslutade sig för att anställa en dokumenterad rasist och sexist som lektor. Det finns således all anledning att sakna förtroende för en sådan ledare, och därmed för hans beslut.

Man kan beklaga att HSV inte antar en mer lämplig och för universitetsvärlden, mer värdig metod för att utvärdera utbildningar. Samtidigt kan man inte bortse från att alternativet är det gamla systemet, då man köpte bilen utan att ens informera sig via bilförsäljarens väloljade prat. Vi som arbetar i högskolan, och blir utsatta för HSVs dokumentstudier, hoppas att de snart skall skärpa sig och se vad som verkligen görs. Examensrättigheter bör inte baseras på väloljat prat, utan på verkliga prestationer.

Sven-Olof Collin
Professor i företagsekonomi